

ГОДИШЕН ДОКЛАД НА ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА ЗА 2021 г. ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ И МЕЖДУНАРОДНОТО НАУЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

В СЪОТВЕТСТВИЕ С НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 2017 - 2030

I. Въведение

Научноизследователската дейност (НИД) в Икономически университет – Варна се подчинява на националните и вътрешните нормативни документи, установените многогодишни традиции на академична етика и стремеж към активизиране на научните изследвания и модернизация на процедурите при провеждането им. Академичното ръководство стимулира повишаване на обхвата и разнообразяване на изследваните области, като се стреми да отвори изследователските проекти към сътрудничество с представители на национални и общински институции, експерти от бизнеса и специалисти от практиката. Ръководството наблюдава динамиката на интереса на изследователския състав и своевременно насочва действията си по финансовото и нематериално стимулиране на активността по постигане на качествена научна продукция с широка разпознаваемост сред международната научна общност.

Настоящите цели са обединени около стремежа за укрепване на университета като водещ доставчик на ефективна образователна услуга и генератор на висококачествена научна продукция.

Действията на университетското ръководство са насочени към постигане на специфичните цели на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030. Съответстващи на Стратегията дейности, мерки и индикатори са заложили в Мандатната програма на Икономически университет – Варна и Политиката за развитие на университета. Специфичните цели на Стратегията са обект на регулярно проследяване и при необходимост се предприемат корективни дейности по отношение на стимулиране на научно-изследователската дейност чрез университетски изследователски проекти, проекти с външно финансиране, мащабни национални финансиращи програми, интензивно участие в НИД на студенти и докторанти, повишаване квалификацията и уменията на изследователския състав и др.

II. Дейности за постигане на специфични цели по приоритетните направления на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България

1. Дейности по специфична цел 1. „Осигуряване на висока квалификация и ефективно кариерно развитие на учените, основано на високо ниво на научните изследвания“

Поддържането на високото ниво на научноизследователска дейност на преподавателите се гарантира от поддържане на вътрешната нормативна уредба в

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА

СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2015

9002 Варна ☐ бул. "Княз Борис I" 77 ☐ Телефон 052 643 360 ☐ Телефакс 052 643 365 ☐ www.ue-varna.bg

съответствие с националното законодателство и придържането към утвърдените изисквани за качество.

Обсъдени и приети са промени в действащите Правила за развитие на академичния състав в ИУ-Варна, като през м. юли 2021 г. с решение на академичния съвет в тези правила са въведени значителни промени и са преименувани на **Правилник за развитие на академичния състав в ИУ-Варна**. Основна промяна в нормативното регламентиране на академичното израстване представляват завишените изисквания за заемане на академични длъжности, описани в **Количествените изисквания на ИУ-Варна за заемане на академични длъжности** на основание чл. 2б, ал. 5 на ЗРАСРБ.

Повишените изисквания към компетенциите на академичния състав намират израз и в приетите промени в **Правилник за атестиране на академичния състав**. Основни направления на промените са създаването на нов централизиран органи – Централна конкурсна комисия, с контролиращи функции; допълнени критерии и показатели за атестиране с цел цялостно оценяване на работата, в т.ч. и административната работа; приета е точкова система за оценяване за постигане на обективност и съпоставимост при оценяването.

През отчетната година кариерното развитие на преподавателите, е подпомагано в следните направления:

➤ **Подпомагане на участието на учените в научни форуми посредством проектно финансиране.**

Финансирани са два екипа от изследователи за участието им в 20-та международна конференция по информатика в икономиката „Образование, изследвания и бизнес технологии“. Приоритетно са финансирани научни разработки в областите „Изкуствен интелект, Извличане на данни и Машинно обучение“, „Решения за Е-общество, предприятия и бизнес“ и „Цифровизация на бизнеса и публичните организации – комуникационни проблеми с ИТ компаниите и възможни решения“.

За отчетната година бяха организирани и проведени няколко научни форума, финансирани чрез "Конкурс за финансиране на научни изследвания - 2020" по проект "Дигитализация и дигитални компетентности – тенденции и иновативни практики във висшето образование и пазара на труда". Сред тях са Национална кръгла маса „Образование, наука и дигитални иновации – синергия за професионален път“ и Международната практическа и научна конференция за студенти и докторанти „Дигитализация в образованието – стъпка към успешна професионална реализация“.

➤ **Покана на световноизвестни учени като лектори в национални научни институции при широко централизирано разгласяване на събитието.**

През отчетната 2021 г. световноизвестни учени са гостували в Икономически университет – Варна като лектори в следните научни прояви:

- Работен семинар "Политики на Европейския съюз в областта на научните изследвания и иновациите: "Хоризонт Европа" и ролята на европейските съвместни предприятия",
- 17^{ти} годишен Еразъм+ конгрес и изложение ERACON'2021 на Европейската асоциация на Еразъм+ координаторите (EAEC);
- Онлайн форум "Приложение на изкуствения интелект в различните обществени сфери. Перспективи и рискове".

2. Дейности за постигане на специфична цел 2. „Повишаване на жизнения стандарт и на социалния статус на учените и специалистите, заети в научноизследователската сфера, посредством осигуряване на адекватно и съобразено с постигнатите резултати заплащане, както и на добри условия на труд.“ и по специфична цел 3. „Повишаване на броя на учените до характерни за ЕС нива и балансираното им разпределение по възраст, пол, научни области и региони“

За заплащането на труда и достигане на адекватното му възнаграждение спрямо постигнатите резултати Икономически университет – Варна традиционно бонифицира активното включване на преподавателите в административна дейност, чрез намаляване на аудиторната им натовареност и/или чрез директно финансово стимулиране. Тук се включват хонорари за участие в редколегии, хонорари за проведени кандидатдокторантски изпити, проведени докторантски минимуми, хонорари за научно ръководство на докторанти, хонорари за успешна защита на докторант и т.н. Във връзка с активизиране на публикационната дейност на членовете на академичния и преподавателски състав в Икономически университет – Варна в Scopus и Web of Science, със заповед на ректора е определено допълнително финансово стимулиране, като предвидените хонорари са диференцирани според вида на научната публикация и отразяването ѝ в съответния квартал на индексирания научно издание.

През отчетната 2021 г. университетът кандидатства за финансиране по Национална програма “Стимулиране на публикационната активност в авторитетни международни научни списания и отворения достъп до научна информация“. Във връзка с това бе създадена **Методика за разпределение на средствата за награди и допълнителни стимули за публикуване в реферирани и индексирани бази**. Корекция бе нанесена и във **Вътрешните правила за формиране на работната заплата** в Икономически университет – Варна. Приети са и промени в разпределението на плановата натовареност, за допълнително мобилизиране на публикационна активност.

В отчетния период университетът продължи работата по обнародваното правителствено постановление (№ 371/17.12.2020г.) във връзка със стимулиране на научноизследователската дейност на нехабилитираните преподаватели. Работното възнаграждение на заемащите най-ниска академична длъжност в Икономически университет – Варна е приравнено спрямо заложената в постановлението минимална работна заплата при нехабилитираните преподаватели в държавните висши училища. Актуализирани са Вътрешните правила за организация на работната заплата. Измененията са приети с решение на АС и са утвърдени от ректора на 18.02.2021 г.

Извършено е оптимизиране на процедурите за ползване на творчески отпуск с цел повишаване на полезността и качествено му. Интензифициране на изследователския потенциал е заложената цел в приетите от академичен съвет (протокол № 19/21.01.2021) Правила за ползване на до една година за творческо развитие на членовете на академичния състав на Икономически университет - Варна.

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА

СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2015

9002 Варна □ бул. "Княз Борис I" 77 □ Телефон 052 643 360 □ Телефакс 052 643 365 □ www.ue-varna.bg

Подобряването на научния капацитет и уменията на академичния и преподавателски състав са в пряка зависимост както от финансовото стимулиране, така и от нематериалната подкрепа за по-качествена научна работа. За отчетния период университетът е провел 8 курсове от докторско ниво (за докторанти и постдокторанти) и 5 обучения на академичен и преподавателски състав.

За нематериално възнаграждение на усилията и труда на изследователите ни, университетът присъжда редица отличия и награди за популяризиране на постигнатите високи резултати в НИД на представители на академичния и преподавателски състав. Популяризират се постигнатите високи резултати на учени от България и чужбина, както и високи постижения в областта на финансовата наука и местното самоуправление. Поощряват се постиженията на студенти, докторанти и служители.

Икономически университет – Варна осигурява **здравословни и безопасни условия на труд**. Паралелно с традиционно извършваните инструктажи (начален, на работното място, периодичен, извънреден и т.н.) университетът адаптира политиката си по опазване здравето на работещите и студентите съобразно изискванията във въведените на територията на Република България противоепидемични мерки срещу КОВИД – 19. В тази връзка университетът е утвърдил подробен план за действие, гарантиращ недопускането на разпространяване на заболяемостта сред студенти, работещи и посетители.

Осигурено е обслужване от Служба по трудова медицина, съвместно с която се изготвя периодично оценка на риска, обучение на лицата, които извършват инструктаж и членовете на Комисия по условията на работа към ИУ-Варна. Извършват се периодични медицински прегледи и се изготвя анализ на заболяемостта ежегодно.

Съгласно нормативните изисквания и заповед на ректора се извършват измервания на факторите на работната среда. На работните места и при изпълнение на трудовите задължения са спазени изискванията, съгласно Наредба № 7 на МТСП и МЗ от 1999 г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд на работните места и при използване на работното оборудване (ДВ, бр. 88 от 1999 г.).

По отношение на специфична цел 3 през последните 5 години се наблюдава подмладяване на академичния и изследователски състав. Около 45 % от преподавателите са на възраст между 35-50 г. При разпределението по пол на работещите в ИУ-Варна традиционно няма широки разминавания между брой мъже и жени, ангажирани в научни изследвания.

3. Дейности за постигане на специфична цел 4. „Развитие, поддържане и ефективно използване на модерна научна инфраструктура, балансирана по тематични области и региони, и осигуряване на необходим достъп до европейска и международна научна инфраструктура“

Проведени бяха няколко образователни курса, организирани от университетската библиотека с цел запознаване на преподаватели, служители и докторанти с електронния каталог на библиотеката, системи с научна информация, начини на търсене и организиране на библиографски справки, международни бази за търсене на специализирана научна

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА

СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2015

9002 Варна ☐ бул. "Княз Борис I" 77 ☐ Телефон 052 643 360 ☐ Телефакс 052 643 365 ☐ www.ue-varna.bg

литература, достъп до съвременни електронни ресурси и научни публикации в пълнотекстов формат.

Развитието и поддържането на модерна инфраструктура е финансирано както от собствени на университета, така и чрез партньорство по национални и европейски проекти. Със съществено значение за конкретната цел се откроява проект BG05M2OP001-1.002-0002 на тема „Дигитализация на икономиката в среда от големи данни“ (ДИГД) и общ бюджет - 13 333 868,86 лв. Създаден е център по компетентност с техническа инфраструктура, разположена на територията на партньорите по проекта. Периодът на изпълнение е 2018 – 2023 г., а координатор на Центъра за компетентност е Университет за национално и световно стопанство - София.

Във връзка със заложения в специфична цел 4 достъп до европейска и международна инфраструктура, през 2021 г. в ИУ-Варна са извършвани дейности по Преглед и актуализиране на Националната пътна карта за научна инфраструктура с отчитане на националните приоритети, възможностите за участие в Европейската пътна карта за научна инфраструктура, регионалния баланс и др.

В допълнение, Икономически университет – Варна стартира участието си в одобрен за финансиране проект за изграждане на научна инфраструктура “5D Алианс: Дигитални технологични системи за чиста и сигурна околна среда” с научен координатор - Русенски университет „Ангел Кънчев” и финансово координатор - МОН. Инфраструктурата е включена в Националната пътна карта на научната инфраструктура, с област на въздействие: „Енергетика, Околна среда, Електронна инфраструктура“, и „електронен“ тип инфраструктура.

4. Дейности по специфична цел 5. „Устойчиво възстановяване на международните позиции на страната по количество и качество на международната научна продукция“.

Обект на активно наблюдение е публикационната активност на изследователите като основен измерител на научноизследователската им работа. През 2021 г. Икономически университет Варна отчита 448 публикации - сравнително постоянен общ обем на публикационна дейност. С изключение на осезаемия спад през 2018 и 2019 г., за всички други анализирани години публикационният обем може да се приеме за устойчив. В структурно отношение най-голям дял заемат докладите и статиите, а учебниците и учебните помагала – най-малък. Структурата на публикациите и динамиката им за последните 6 години може да бъде проследена в следващата таблица.

Таблица 1.

Публикационна дейност на академичния състав за периода 2015-2021 г.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Общо:
Монографии	18	19	13	20	24	32	36	162
Студии	12	24	18	16	31	30	26	157
Статии	220	191	254	212	199	164	172	1412
Доклади	328	217	292	278	217	220	186	1738
Учебници	38	18	17	17	16	18	11	135

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА

СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2015

9002 Варна □ бул. "Княз Борис I" 77 □ Телефон 052 643 360 □ Телефакс 052 643 365 □ www.ue-varna.bg

Учебни помагала	20	12	8	6	1	10	11	68
Други	9	8	11	6	4	4	6	48
Всички общо:	645	489	613	555	492	478	448	3720

Най-голямо съотношение индексирани/неиндексирани публикации се наблюдава при студиите, следвани от статиите. Анализът на структурата на публикациите, индексирани в Scopus и WoS не би могъл да бъде напълно точен на годишна база, поради забавянето във времето на индексирането на публикациите. Това забавяне всъщност е причина усилената научна работа тази година реално да бъде опубликувана през следващата.

Таблица 2.

Вид публикация	Дял от общия брой за 2021 г.
Монографии	4%
Студии	28,57%
Статии	22,61%
Доклади	9,11%

Калкулацията е по следния пример: студии в Sc и/или WoS спрямо общо студии *100.

Публикационната дейност на университета обхваща и публикационната активност на неговите докторанти, тъй като образователната и научна степен „доктор“ е третата най-висша степен на висшето образование и първата стъпка в академичното развитие. Обучението на докторанти в ОНС „доктор“ е ключова образователна услуга и има за цел подготовка на висококвалифицирани кадри както за научна работа, така и за стопанската практика. Прилаганите форми за обучение съответстват на добрите практики на водещи висши училища в света. Освен това, Икономически университет – Варна разглежда обучението на докторанти и разработването на докторски дисертации като много важна част от съвкупната научноизследователска дейност на университета.

За докторантите на ИУ-Варна са осигурени възможности за финансиране по научно-изследователски проекти, финансирани целево от държавния бюджет. Над 80% от действащите докторанти в момента са включени в изследователски екипи и активно работят по проекти.

Чрез безплатния достъп до ресурсите на електронния каталог на библиотеката ни, докторантите имат възможност неограничено да използват всички бази данни на абонамент на университета. Специално за тях функционира секция във функциониращия в университета Регистър публикации, където докторантите могат да регистрират цялата си публикационна активност. Докторантите ни са освободени от такси за всички организирани от университета научни прояви – конференции, семинари, кръгли маси.

В резултат на ефективно сътрудничество между отделите НИДД и Международно сътрудничество, както и чрез активна колаборация с катедрите, към настоящия момент се регистрират подобрения и промени в организацията на работа при проявен интерес от

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА

СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2015

9002 Варна □ бул. "Княз Борис I" 77 □ Телефон 052 643 360 □ Телефакс 052 643 365 □ www.ue-varna.bg

страна на чуждестранни докторанти. Пример за това е съществения ръст на зачислени чуждестранни докторанти.

5. Дейности за постигане на специфична цел 6. „Повишаване на количеството и качеството на научните изследвания, свързани с проблеми от регионално и национално значение“ и специфична цел 7. „Поощряване на приложните научни изследвания и фокусирането им върху приоритетните области на ИСИС“.

Двете специфични цели за нуждите на анализа са обединени, защото дейностите извършени по тях са с ефект, мултиплициран върху няколко области.

Традиционно за изследователите от ИУ-Варна се предоставят редица възможности за финансиране на научните им изследвания с цел стимулиране на академичната общност за по-интензивна и по-продуктивна научна работа. Привличането на средства за финансиране на научни изследвания и консултантска дейност в Икономически университет – Варна се осъществява основно от няколко източника: чрез Европейските рамкови програми за научни изследвания и иновации; чрез национални проекти и програми и по реда на Наредбата за условията и реда за оценката, планирането, разпределението и разходването на средствата от държавния бюджет за финансиране на присъщата на държавните висши училища научна дейност.

През отчетната година се извършва дейност по следните проекти по **национални програми и фондове**:

- ФНИ 2 (Фонд „Научни изследвания“) 2021 г. „Развитие на селските територии в условията на трансформираща се към устойчивост икономика“
- 2014 - 2020 ОП НОИР Проект № BG05M2OP001-2.016-0002 "Модернизация на висшето образование за постигане на интердисциплинарно и иновативно обучение в условията на цифрова трансформация"
- 2014 - 2020 ОП НОИР Проект № BG05M2OP001-2.013-0001 "Студентски практики - фаза 2"
- 2014 - 2020 ОП НОИР Проект № BG05M2OP001-1.002-0002 "Дигитализация на икономиката в среда на Големи данни" (ДИГД)
- ФНИ 2020 г. "Дигитализация и дигитални компетентности – тенденции и иновативни практики във висшето образование и пазара на труда"
- ФНИ 2019 г. "Устойчиво потребление в градска среда - регионални различия"
- ФНИ 2019 г. "Поземлени отношения и европейска политика: синергия и перспективи за българското земеделие"

Специфичните цели 6 и 7 се осъществяват и чрез помощта на **проекти по международни програми**:

- 2021 г. - 2023 г. ERASMUS +, DEELforHOST "Digital Employer Engagement and Learning for Hospitality and Tourism under Pandemic and Other Crisis Situations"

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА

СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2015

9002 Варна ☐ бул. "Княз Борис I" 77 ☐ Телефон 052 643 360 ☐ Телефакс 052 643 365 ☐ www.ue-varna.bg

- 2021 г. - 2024 г. ERASMUS +, PRODIMOD "Process-based Business management Module", PRODIMOD
- 2021 г. - 2023 г. HORIZON Europe, TANDEM + "Transformation, Acceleration, Networking, Development, Entrepreneurial Education and Mentoring+"
- 2020 г. - 2022 г. ERASMUS +, ESSENCE "Enhance soft skills to nurture competitiveness and employability"

Налице е стабилност в интереса на академичния състав към участие в **научни проекти по Наредбата за условията и реда за оценката, планирането, разпределението и разходването на средствата от държавния бюджет за финансиране на присъщата на държавните висши училища научна или художественотворческа дейност**. Структурата на администрираните проекти по този ред на финансиране е представена по-долу:

Таблица 3.

Структура на научни проекти, целево финансирани от държавния бюджет за периода 2017 – 2021 г.

Вид проект	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.	2021г.
научни прояви (бр.)	16	11	9	9	9
докторантски (бр.)	19	18	27	21	15
научно-приложни изследвания (бр.)	22	23	27	25	21
Общо:	57	52	63	55	45

Проследява се и интересът на преподавателския и академичния състав на Икономически университет – Варна към участие в проекти, финансирани целево от държавния бюджет. Поради промените в нормативните изисквания с цел привличане на по-голям брой студенти, докторанти и млади учени в научноизследователската дейност, структурата на участниците се запазва стабилна с лек тренд на нарастване на външните за университета изследователи (вж. табл. 4). Остава стабилен и дела на докторантите включени в научно-изследователски проекти.

Таблица 4.

Участници в проекти за периода 2015г. - 2021г.

	2015	2016	2017	2018	2020	2021
Изследователски състав от ИУ	84	248	148	113	126	137
Привлечени изследователи извън структурата на ИУ-Варна	1	2	4	2	6	13
Докторанти към ИУ-Варна	25	42	51	54	66	63
Докторанти извън ИУ-Варна			4	1		

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА

СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2015

9002 Варна □ бул. "Княз Борис I" 77 □ Телефон 052 643 360 □ Телефакс 052 643 365 □ www.ue-varna.bg

Студенти	18	12	21	19	17	23
ОБЩО (бр.):	128	304	228	189	215	236

Университетът премахна вътрешно нормативното ограничение участващите в проекти докторанти да са преминали първата си година от докторантурата. Добавено е и изискване включването на поне двама докторанти и/или млади в научноизследователския екип. За да се стимулира активното търсене на сътрудничество и финансово партньорство в проектната дейност, Централната конкурсна комисия към университета оптимизира критериите за оценка на проектите предложения като са добавени бонифициращи точки за привлечени външни за университета средства, с цел по-активно търсене на партньори от страна на кандидатстващите екипи.

Предоставените средства на изследователските екипи по научни проекти, целево финансирани от държавния бюджет за 2021 г. са представени в следващата таблица.

Таблица 5.

Планирани и отчетени средства по целево финансиране на научни проекти за 2021 г.

Проекти утвърдени през 2021			Проекти утвърдени в предходни години*			ОБЩО		
бр.	План	отчет	бр.	План	отчет	бр.	План	отчет
9	31500,00	24657,47				9	31500,00	24657,47
5	4330,00	2495,46	10	8300,00	2190,09	15	12630,00	4685,55
7	14150,00	11496,80	14	39257,50	28141,89	21	53407,50	39638,69
21	49980,00	38649,73	24	47557,50	30331,98	45	97537,50	68981,71

Заб. Проекти с подписани договори за финансиране през 2020 и 2019 г., чието изпълнение продължава и през 2021 г.

При същинското изпълнение на проектите, научните екипи споделят, че срещат известни трудности при набавянето на информация и емпирични данни от бизнеса и институциите. Академичното ръководство счита, че е удачно да се оптимизира и реда за разходване на средства по проектите, което е залегло в променените указания, предвидени за следващи конкурсни години. За тази цел бяха либерализирани условията по разходване на средства за научни публикации в Scopus и/или Web of Science като се увеличи лимита за средства за публикуване в тези системи за индексване.

6. Дейности за постигане на специфична цел 8 „Стимулиране на частните инвестиции в науката“

Икономически университет – Варна инициира и стимулира включване на експерти от бизнеса и експерти от практиката в общи научно-приложни изследвания, съвместно с

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА

СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2015

9002 Варна □ бул. "Княз Борис I" 77 □ Телефон 052 643 360 □ Телефакс 052 643 365 □ www.ue-varna.bg

академичния състав. Университетът е адаптирал критериалната система за точки при първоначалното оценяване на проектите с цел ангажиране на повече външни за университета изследователи. По отношение на редовно организираните научни прояви, университетът отпуска по-голям размер средства при привличане на външно финансиране, което активизира екипите да търсят и намират ефективни партньорства и последващо допълнително външно финансиране на предвижданите научни прояви. В проектите за фундаментални научно-приложни изследвания университетът регистрира увеличение на партньорствата, изразяващи се в спонсориране на изследвания на наши преподаватели.

Функциониращият към университета **Научно-изследователски институт** обединява 6 изследователски центрове, които съвместно с бизнеса и институциите работят по проблемите като глобализация и преки чуждестранни инвестиции, финанси, иновации, качество на стоките и потребителска защита, регионална икономика и др.

Като стратегически цели на НИИ определят укрепване на връзките университет - бизнес, активизиране участието на академичния състав на висшето училище в национални и международни научни програми и др. С оглед на това Институтът се стреми да развива тесни връзки и сътрудничество с местната администрация, бизнеса, други научни центрове, НПО и др. на територията на област Варна, както и да стимулира частните инвестиции в науката.

През отчетната година 2021 г. Икономически университет – Варна, заедно с Община Варна, висшите училища в гр. Варна и представители на бизнеса, се включи в създаването на сдружение „**Варненски Цифров Иновационен Хъб**“, в рамките на покана за набиране на проектни предложения по програма Цифрова Европа. Основната цел на хъба е постигане на висока степен на дигитална трансформация, силна конкурентоспособност на бизнеса, базирани на дигитализация, и превръщане на Североизточен район в атрактивен център за приложни изследвания чрез работа в мрежа и синергия между научните институции, бизнеса и местната администрация.

Разработени са и регламентирани правила за използването на научната инфраструктура, закупена изцяло или частично с публични средства. Разходването на средства по изброените финансиращи програми подлежи на текущ контрол и отчетност.

Усилията на академичното ръководство са насочени към разработване и приложение на механизми за провеждане и стимулиране на „изнесени научни изследвания“, т.нар. аутсорсинг по заявка и в сътрудничество с индустрията, бизнеса и общинските администрации. Извършват се регулярни активности по създаване на мрежи и партньорства от регионални институции, научни организации и високотехнологични предприятия в изпълнение на целеви регионални задачи и програми.

7. Дейности за постигане на специфична цел 9. „Разширяване на участието на българската научна общност в европейското изследователско пространство и разширяване на международното научно сътрудничество.“

Цитируемостта на изследователите е основен измерител на разпознаваемостта на научната институция в международното научно пространство.

Ръководството на университета мобилизира усилия в увеличаване на броя независими цитирания в Scopus и/или Web of Science и увеличаване дела на научните резултати, достъпни чрез режим на „отворен достъп“, по отношение на общия брой научни резултати в Scopus и Web of Science. През настоящата отчетна година, цитиранията на преподавателите ни заемат своя абсолютен максимум. Динамиката на цитируемостта в Scopus и Web of Science може да се проследи в Таблица 6:

Таблица 6.

Брой цитати в Scopus и Web of Science							
година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Общо
брой цитирания	43	60	78	187	64	243	675

За оценяване, поддържане и развиване на изследователската компетентност на академичния състав университетът подпомага участието на наши автори и колективи в научни мрежи, обединени изследователски центрове, стимулира се партньорството и сътрудничеството с други образователни институции в страната и чужбина и др. В резултат на това се регистрира нарастване на съвместните публикации на преподавателите ни, както и активизиране на междууниверситетските изследователски проекти.

Принципът на прозрачност, на който се основава отворения пазар на изследователи (вж. Стратегията) се гарантира чрез публичното оповестяване на конкурсите (на официалния уебсайт на ИУ-Варна и в други печатни и електронни издания) при стриктно изпълнение на изискването за подаване на информация относно откритите процедури към НАЦИД.

Поддържа се информационна секция в сайта на ИУ-Варна, осигуряваща актуална информация и консултации при подготовка, изпълнение и отчитане на европейски рамкови програми, организирана е система от контактни лица.

Съществена част от научната разпознаваемост на изследователите ни зависи от свързаността с базите, видимост и наукометричен анализ на публикационната им активност.

Икономически университет - Варна има подписани лицензионни споразумения за сътрудничество с Научната електронна библиотека на Русия eLibrary.ru и - Central and Eastern European Online Library.

Следва да се отбележи, че в CEEOL, RePEc, ERIH Plus и други бази се индексират и добавят в пълен текст на периодичните издания на университета – списание „Известия“, „Годишник на ИУ – Варна“, а също и сборниците от университетските научни прояви.

Осигурен е безплатен достъп до 9 пълнотекстови научни бази с книги, статии и видеоматериали: Emerald, Euromonitor International, ProQuest Central, ProQuest Dissertations, Springer Scientific Journals, EMIS University CEE&SEE, Alexander Street Press, Business Source Ultimate – EBSCO, SSRN (Social Sciences Research Network), Oxford University Press.

Към дейностите за постигане на специфична цел 5 се включва и подпомагането на участието в регионални програми за НИРД- Дунавската стратегия, дейностите на Съвета за регионално сътрудничество със страните от Югоизточна Европа, програмата „Черно море“ и др.

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА

СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2015

9002 Варна □ бул. "Княз Борис I" 77 □ Телефон 052 643 360 □ Телефакс 052 643 365 □ www.ue-varna.bg

През отчетната година 2021г., Икономически университет – Варна приключи изпълнение на проект BSB 570 SILC “Местната култура по пътя на коприната“, финансиран по съвместна оперативна програма „Черноморски басейн 2014 – 2020“ и съфинансиран от дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството.

8. Дейности за постигане на специфична цел 10 „Значително интензифициране на връзките на науката с образованието, бизнеса, държавните органи и обществото като цяло“.

Дейностите по тази цел в основната си част припокриват вече подробно изброените по-горе. Около 80% от организираният от университета научни прояви – конференции, кръгли маси, семинари и др. са посетени от специалисти от практиката, експерти от различни държавни институции и представители. Последните активно участват и с доклади, а често представят и лекции пред таргетирани групи студенти с интереси в областта им на експертиза.

Важен аспект в разширяването на научноизследователската и проектна дейност на академичния и преподавателски състав е осигуряването на възможности за сътрудничество с научни организации, бизнеса, публичната администрация и др. Партньорството е по отношение на сътрудничество в областта на: съвместни проекти, апробация на научните резултати в практиката, предоставяне на специални стипендии на изявени студенти, предоставяне на бизнес казуси за решаване от студенти, съвместни научни публикации, съвместни докторантски програми и др.

Предприети са стъпки за включването на ИУ-Варна като доставчик на съдържание в портала за наука с отворен достъп BGPOS.

III. Заключение.

Активизирането на научните резултати и тяхното научно въздействие е процес изискващ активни действия, както от страна на академичното ръководство, така и от страна на всеки член на академичния състав. Основните усилия през 2021 г., бяха насочени към създаване на предпоставки за популяризиране на възможностите за публикуване в световно признати бази данни, мотивиране и стимулиране на академичния и преподавателски състав, оптимизиране на вътрешната нормативна уредба с цел подобряване на условията за извършване на изследвания и постигане на по-качествена научна продукция и др.

През 2021 г. при стимулиране на научно-изследователската дейност ръководството на Икономически университет – Варна срещна определени трудности, които могат да се обобщят по следния начин:

- Като основна слабост отчитаме отсъствието или недостатъчното външно финансиране, което да подпомага университета при извършване на неговата научноизследователска дейност.

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА

СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2015

9002 Варна □ бул. "Княз Борис I" 77 □ Телефон 052 643 360 □ Телефакс 052 643 365 □ www.ue-varna.bg

- Публикуването в световноизвестни реферирани и индексирани бази като основно изискване в различни системи за оценяване, все още е финансово трудно за голяма част от изследователите. Постоянно покачващите се такси за публикуване заедно с необходимостта от качествен превод на английски език ограничава преподавателите в публикуване на една или две публикации годишно.
- Налице е необходимост от качествен програмен продукт за проверка за плагиатство, който е с висока ефективност при големи обеми на прегледани ръкописи и е на достъпна цена. При предоставяне на подобен софтуер за безплатно и неограничено ползване от висшите училища очакваме значително повишаване на качеството на продукцията на университетските издания.
- При осъществяване на научноизследователската дейност все още връзката университет – бизнес е недостатъчно интензивна. Възможни са решения от страна на държавата за разнообразни мерки и облекчаване на бизнеса при доказване на съвместни разработки с научноизследователските центрове към научните организации.

През 2021 г. Икономически университет – Варна работи за осигуряване на подходящи организационни, кадрови и финансови условия за осъществяване на НИД на съвременно равнище, ориентирана към потребностите на обществената практика и усъвършенстването на учебния процес. Осъществени бяха системни действия за постигане на специфичните цели по приоритетните направления на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България (2017-2030г.). Стремехът на академичното ръководство е да създаде благоприятна среда за подкрепа и развитие на научноизследователската дейност и да утвърди Икономически университет – Варна като научна инфраструктура, притежаваща необходимия капацитет и потенциал за устойчиво развитие.

01.07.2022 г.

Зам.-ректор по НИДРК

/проф. д-р Надя Костова/